

11m mmmmmmmmmmmmmmmmmmm

11m mmmmmmmmmmmmmmmmmmm

11m

11m mmmmmmmmmmmmmmmmmmm

11m

11m mmmmmmmmmmmmmmmmmmm

11m mmmmmmmmmmmmmmmmmmm

11m mmmmmmmmmmmmmmmmmmm

11m

- Personalschriften -
 = 54 Nummern, 1628.-1642. J. =

51. Albinus, M. Luv.	44. Heinrich, Sam.	35. Puchlirsch, Jos.
32. 33. 34. } Baldwin, Friedr.	46. Holtzmüller, Joh.	41. Quellmaltz, Luv.
42. Bamberg, Luv. d. J.	29. Horlemann, Andr.	8. Röber, Sabina
26. 27. } Barthmann, Joh.	49. Hülsemann, Johann	45. Schindler-Berg
4. 5. } Biener, Christ.	50. Hlchner, Paul	43. Sperling, Paul
40. Braun, Valmt	7. Johann Georg, Kerfützt	18. Ströer, Matth.
20. Coler, Johann	21. Kirsten, Mart	1. Treutzsch, Chris u. a.
22. Cramer, Theod.	17. Liborius, Joham	11. Ull, Johannes
24. Crusius, A.	16. Macht, Michael	12. ders.
48. Ehrenhold	3. Neefe, Joh. Cusp	25. Wagner, Gotth.
23. Emmerling, Sam.	13. Nigrinus, Wilt	6. Weber, Paul
51. ~~Emmerling~~		
52. 53. } Ferdinand III	14. ders.	31. Wächinger, Joh.
10. Gärtner, Paul	15. ders.	39. Weiskopff, Joh.
47. ^{epliche} Gotterrichtungen nach Ovidischer Art	36. Plattner, Georg	9. Weller, Jakob
2. Graul, Daniel	37. Polonius, Raph	19. ders.
28. Graul, Daniel	38. ders.	30. ders.

ARMA VIRTUTUM.

52

Quæ
SERENISSIMO, POTENTISSIMO, ET INVICTISSIMO PRINCIPIS AC DOMINO,
DOMINO

FERDINANDO TERTIO,

ROMANORUM, HUNGARORUM,
ET BOHEMORUM REGI &c.

&c. &c.

ARCHIDUCI AUSTRIÆ, DUCI BURGUNDIÆ,
STIRIÆ, CARINTHIÆ, CARNIOLÆ,
WIRTEMBERGÆ ET SILESIE &c.

Dum Cælo Terrâq; favente
in dictum Augustis:

REGEM ROMANORUM

Die 22. Decembris
Anno M. DC. XXXVI.

RATISBONÆ

Solemnissimè Eligeretur,

&

Die 30. ejusdem Mensis
inibi Gloriosissimè Coronaretur.

Vinculo piërio ligata

Devotissimè presentavit

M. MATTHIAS JACOBUS,

Silesius, Sac. Cæs. Auctoritate

Notarius Publicus.

His accessit Tormentum Apollineum, Eidem REGI Invictissimo &c. antehac ab eodem Authore oblatum.

VRATISLAVIÆ, Typis BAUMANNIANIS.

Impensis Hæredum DAVIDIS MÜLLERI.

Te revera Regem assero: qui p-
pe qui & imperare ac Dominari voluptati-
bus valeas, & sis coronâ castitatis re-
vinctus: & purpuram Justitiæ
indutus &c.

*Agapetus Diaconus, de Offic. boni Princip.
Capit. 18.*

Fert Ensem Regno, Dat Iuraq₃ Nobilis
Ales
Nobis Devotis Uberiora Suis.

SERENISSIMO, POTENTISSI-
MO, ET INVICTISSIMO
ROMANORUM
REGI

FERDINANDO III.

Quò me summa trahit tua REX ter Maxi-
me Virtus,
Festino gaudens, atq̄ ferenda fero.
Scilicet Arma, Manu Virtutum facta tuarum,
Aönidumq̄ sacri fune ligata Chori. (nas
Hæc cape; plura Tibi voveo quibus Orbis habe-
Ritè regas, quibus & cœlica Regna petas.

SAC. REG. MAIEST. TUÆ

Subjectissimus
Servus
Matthias Jacobus.

LECTORI BENEVOLO.

Hunc Decus egregium formæ movet,
atquè Juventæ,
Hunc atavi Reges, hunc claris Dextera factis.

Virgil. Æneid. 7. vers. 475.

Anagramma.

Euge / huc, huc it
FERDINANDUS TERTIUS,
Rex Magnus Romanorum;
Ecce, hæc gesta velavè quieta facit.

Turnus ut Ausonidum Dux, movit maximus omnes:
Stemmata regali, Formâ, Juvenilibus Annis,
Et claris Factis, clarâ Virtute peractis:
Sic quoq; Romulidum **REX FERDINANDUS**, honoris.
Dotibus his Cunctos movet; & majoribus istis
Devotum verè totum sibi perficit Orbem.

TUBA HONORIS.

Fulget in Austriacâ Dextrâ regalis Haben A,
 Et nitet Archiducis Plantis prænobile calca R:
 Rex Ferdinandus (plausus Germania produ C)
 Dux velut Ægypti tulit olim semina Josep H,
 Imperij Diadema gerit, fert Sceptra patern I
 Natus Is officii; factum Deus ordinat istu D
 Ac Electorum verè mens consona: suas V
 Non sine magnorum Regum, Res maxima, feli X
 Duxit Principium, Medium, Finemq, sacrat A
 Urbis in Æde probæ, cujus rata mœnia curs V
 Subtrahit Ister agris: Actus hos suspicit omni S
 Turba novos, Istum Regem reverenter honoran T
 Eminus & coram Proceres; nil impedit horro R
 Raptoris Scythici, cunctis Spem gignit honest I
 Tentati, Pietas Patris, quâ Stirpis avit Æ
 Ipse velut Gnato Salomoni munia Davi D
 Voto concessit: nec Spes hæc fallat in act V
 Sperantes; etenim Regis Sapiencia victri X
 Roboris humani (quod prisco tempore Jaco B
 Obvius offensi cognovit Fratris in arc V)
 Mirè semper erit: Probitas Illius & Ardo R
 Aras conficient, quales Gens barbarâ Mago G,
 Numine Divino spreto, contemnit in us V.
 Ordine tunc recto, quo currit in æthere Tita N,
 Res omnes current; Fidei Jus diriget illu D
 Veræ Pacis opus, quod per tot prælia dir I
 Martis, in Ausonidum latuit Splendore Coron Æ.

Hanc armis validis, Hostis crudelis ut Acha	B
Vndiq; per Regni quasiuit climata; fervo	R
Notus erat Cunctis; patuerunt Illius act	A
Gentibus armigeris: verum Sors, Militis his a	B
Actis secessit, cecidit spes omnis in ill	A.
Rectius hac multo petiit Diademata Lume	N
Orbis Fernandus, (veluti data symbola monstnan	T
Roboris invicti) quare Sors risit & Ill	I
Vultu constanti, Spes Eius firmior Ar	Æ
Mansit regali; paucis Res explico verbi	S:
Est opus inventum Pacis, Fernandus adorna	T
Tertius Ausonidum Rex clari signa triumph	I.
Buccina clara tonat, Tormenta sonantia fulgu	R
Ore vomunt rutilum, resonant simul organa Templ	I
Humanis modulis certant & carmine Mus	Æ,
Exultant omnes, recta Juvensesq; Senesqu	E
Mente novo Domino congaudent; imò salutan	T
Omnia Regna suum Regem, dant pignus Amori	S
(Regia Dona puta) Legati nomine clar	I.
Vrbis & Urbanus summus sua nuncia Præsu	L
Mittit, & his factum firmat pro Rege celebr	E.
Regales demum tantos hos Clerus honore	S
Exornat precibus, nec non clarissima clar	I
Xanthi Turba sua veneratur grammate penn	Æ.

GLOBUS

GLOBVS

CHARITATIS.

EN novus orbE
 Rex & AmatoR
 Vngitur Divûm, dona Dona ductV
 Iudicis Iusti, capit Ille RegnI
 Viribus Nexi, sibi Nomen actV
 Auget Antiquum, gerit Arma diA
 Tutus his Nobis mala Nexa pelliT
 Demit & illuD
 Vis quod ab astV
 Sparserat ariS.
 Turbata Regna stabanT
 Et mota Sphera cardinE
 Regebat Incolas TimoR
 Terror invasit Proceres, ciebaT
 Impius dum Mars fera bella Gent I:
 Vbiq; tunc ab omnibus solo diV
 Semota pax desiderabatur Viri S.
 Rebus sic actis Virtutis clarus AmatoR
 Eligitur Procerum voto FERNANDVS ut illE
 Xantho persimilis facti sit in ordine Vinde X.
 Rexq; sit ut Regni, rabidi Mavortis & horroR.
 Observat ergò vota REX hic sedulO
 Martis repollens ritè vim vi maximaM
 Apparât, bellis agitata RegnA
 Numinis cultu, Pietate culmeN
 Obsignat Orbi callidO
 Res inde recto vertituR
 Vndiquè cursV
 Mota per OrbeM.

GALEA

GALEA JUSTITIAE.
FERDINANDVS TERTIVS
Romanorum, Hungarorum & Boëmorum
coronatus Rex.

Anagramma.

Dux ornans Fortem, re Marti durus acerbo,
Matureo Regnum munit honore suo.

Horridus innumeris armis Mars Regna Potentum
Invasit, Fortis, vi violavit opes.

Re nullâ nullus fuit illi durus, honore

Nemo suo valuit Regna fovere satis.

Hoc factum diri noscunt Mavortis iniquum
Cultores equi, Justitiæq; Chorus.

Consilium capiunt, medijs quibus illius arma,

Sint removenda, quibus Regna regenda modis.

Hac dum scrutantur Mentis ratione sagacis,

Sic Astræa Viris est ibi visa loqui.

Dux ornans Fortem, re Marti durus acerbo,
Matureo Regnum munit honore suo.

Verba Deæ capiunt, sed eorum teçta requirunt

Sensa Viri, cupiunt nomina scire Ducis.

Advolat Interpres Divûm, secretaq; Dicti

Clarius his verbis explicat ille suis.

Fortis Erit Regni Dux, Imperiumq; Novabit

Archiducis Nati Dexteræ Viva Sacrum.

Astræa dicti, clarus Chorus ille Virorum

Sensum (Mercurio sic referente) capit.

Esse Ducem, durum Marti, munirèq; Regna

Fernandum, Fortes imò fovere videt.

Hinc exclamat io! regnet Fernandus ovetq;

Vivat io! vivat, vivat in orbe diu.

CLYPEVS

CLYPEUS PIETATIS.

FLO re, vive, vire, da REX bona munera pa CIS.
 FerRE quem Fessis, Divi fac munia PA tri S
 Firmâ VI dextra furiosi robo RA Marti S
 Fleete tua; VE lum, rumpas & rem NE scelesti S
 Fœdera falsa VI ris: compescas MV rmura, fastû S
 Fœdisfragi; leges RE para, do NA què Soluti S.
 Firma Jus fidei, DA fas BO nitatis, amori S
 Fortifica nexum, pie REX pietatis Alumni S
 Fronte fave placi DA, ver BO factoque fidele S
 Fac famulos lato RE crees co NA mine menti S,
 Firmatisquè VI ris concredas MV nus honori S.
 Fautores VE ri, Musarum, pa NE refecto S
 Felici VI rtute fove, sic vulne RA menti S
 Fax RE galis Eis curet, Regnisquè PA rati S
 FLO re, vive, vire, da REX bona munera pa CIS.

CLAVA FIDEI.

Tres	FER	nande Tibi	FER	t clavas jure	FER	endas
Verè	DI	va Fides! Te	DI	vo munere	DI	uum
Ver	NAN	temq; facit, do	NAN	s nova dona To	NAN	tis
Per si	DVS	faustum; mun	DVS	re novan	DVS	amore
Subs	TER	nit sese la	TER	i dextraq; Pa	TER	na.
Primi	TI	as dant Regna	TI	bi, triplicemq;	TI	aram
Div	VS	Amor præbet, s	VS	tentat pign	VS	honoris
Cæli	REX	capiti, quod G	REX	pius ordine	REX	it
Sac	RO	dat candor m	VN	dum Sceptroq; ru	BO	rem,
Fir	MA	m quo Martis	GA	leam confundis ut	HE	ros
Reg	NO	rum fortis:	RO	bur Tibi deniq;	MO	nstras
Claro	RVM	Regum cla	RVM	Jus prælia	RVM	pensa

B

RHOMPHEA

RHOMPHAEA FORTITUDINIS.

Floridus *ut Veris Flos Ferdinande patern* O
 Existas *Solio, spargens Pietatis odore* S
 Regni *langventem Populum recreato vetust* I.
 Dux *sis Errantis, requiem Sperantibus addu* C
 Iuraq; *(Regnorum verè firmantia, culme* N)
 Nobis *turbatis animo concede benign* O:
 Aurea *sic pacis post ferrea secula Marti* S
 Nunc *toti venient vacuo Solamine mund* O.
 Dones *Subiectis veniam, cohibeq; Potente* M
 Vim *Pietate tuâ; Fidei succendito Lume* N
 Summam *quo cernant sibi spem cecidisse sub ens* E
 Turbinis *externi, fixos in mente furore* S
 Effer *amore Malis, & detestabile quicquid* D
 Rancores *horum pariunt, devince favor* E.
 Temnas *quæ prodit vanum mendacia curv* V
 Infensæ *fama; maculam, Rumoris acerb* O
 Vulnere *causatam, Justis absterge, corone* T
 Sortis *Eos merita Te concedente coron* A.
 Res *auge Sacras; imitator Nate Parente* M,
 Omnes *Te videant Augustum jugiter es* E.
 Motas *offensas Vulgi per Nomen & ome* N
 Adventu *Rex magne tuo placato, resurga* T
 Numinis *æterni cultus syncerus, ubiqu* E
 Orbi *dacenti falso sua climata mot* V
 Restituas *cursum (solum prestare profect* O
 Vires *hoccè tuæ possunt, quas cernimus act* V
 Magnas *Magnorum Turmas vicisse) proind* E
 Rex *sis Invictus Terraq; Mariq; Tyrannu* M
 Ejice *Christiadum, Classes Illius in* iet V
 Xerxis *majores, sternas; sic poscimus omne* S.

PARAZONIUM

ABSTINERE

6

PARAZONIUM PROVIDENTIAE.

Ense potentE
Rex pie calcaR
Discute: nos quoD
Incitat, Host I
Ne sibi nomeN
Artis in Aula
Necat & omeN
Despice, quisquiD
Vir malus arcV
Sustinet astuS
Te quia mittiT
Ecce, repentE
Rector & AuthoR
Terra poliꝫ: nos uT
Iustissimos ab omn I
Vi liberes & astV
Superbientis HostiS.

Rete malum reseca quod tendit rancor & horroR
Expulsi Populi propter sua crimina, scindE
Xanthippes rabida telam: sis & Pugil anda Xi

Robora, sempe R
Ordine div O
Mittet in orbe M
Arce supern A
Nam tibi Nume N.
Omnibus erg O

Resiste magne RectoR
Viris malis in, actV
Martisꝫ, sterne telu M.

IN SYMBOLA REGIA
PIETATE ET IUSTITIA.

Es Pius & Iustus Rex Ferdinande, fatentur
Symbola, testantur sic quoq; Facta tua.
Austriacæ Domui quos confert Numen Honores,
REX Pietate fovet, Iustitiâq; movet.
Et quæ Regna Tibi traduntur cælitus, illa
REX Pietate regis, Iustitiâq; tegis.
Quæ Capiti præclara tuo Diademata dantur,
REX Pietate geris, Iustitiâq; seris.
Munia, quæ Reliqui subeunt hostilibus armis,
REX Pietate petis, Iustitiâq; metis.
Armaq; quæis Populum dirus Tibi læserat Hostis,
REX Pietate teris, Iustitiâq; feris.
Quæ fugitiva Tibi fluxum fert tempora tempus,
REX Pietate rotas, Iustitiâq; notas,
Deniq; quicquid agis Ferdinande domiq; forisq;
REX Pietate facis, Iustitiâq; iacis.

PROTRE-

PROTREPTICA
Pro Regnis & Provincijs &c:
NOVI REGIS.

ROMA.

Priscorum priscos Regum duc ROMA Triumphos,
Plausibus antiquis & superadde novos.

REX tuus ecce NOVUS, veteres Virtutis honore
Vincens, IMPERII fulgida sceptrā gerit.

Hoste fatigato, Requiem parat undiq; Regnis,
CÆSARIS Inviçti fert PATRIS Arma sui.

GERMANIA.

Fert FERDINANDVS florentis semina Pacis,
Horrea Virtutum pandit Amoris ope.

Quocircā Fidei Germen GERMANIA profer,
Spem firmam, veram Iustitiāq; mete,

HUNGARIA.

Pannonici GENS clara soli, violenta Tyranni
Nil metuas Scythici fulmina missa Tibi.

Nā tuus altisonis Aquilæ REX hæret in alis,
Illic securus tela trifulca fugat.

BOHEMIA.

Terra BOHEMA, diu bellis agitata molestis,
Tandem pacifici REGIS ad arma fuge.

*Illic præteritos ride, contemne futuros
Hostes; nam tutum dat Iovis Ales iter.*

AUSTRIA.

A RCHIDVCI nova sceptrâ tuo nunc AVSTRIA dan-
His ut Romulidum maxima Regna regat. (tur,
Hunc concede lubens Illis; Tibi maximus Orbis
Pro Summo, summè PRINCIPE gratis erit.

BURGUNDIA.

C um DVCE plaudere tuo facto, BURGUNDIA, REGE,
Cumq; bonis cunctis, da bona vota, viris.
Nam DEVS & SUPERI! nam Plebs favet omnis in
Huic REGI magno, magnanimoq; DVCI, (orbe

STIRIA.

S TIRIA sta firmè; flexum Caput erige, casum
Ne timeas, Hostis quem parat ense tibi,
DVX tuus Invictus, Clypeo munitus & Hastâ
Romulidum, dextram porrigit usq; suam.

CARINTHIA.

C ara tuo regale, DVCI CARINTHIA Sceptrum
Traditur; hoc Procerum suavit & egit Amor.
Vt sibi Regna, tibi sic est Amor auctus Honorq;
A florente tibi PRINCIPE flosq; redit.

WIRTEMBER.

VVIRTEMBERGA.

WIRTEMBERGA tui Capitis submitte Coronam,
Atq; DVCIFIAS subdita jure tuo.
Nam pius & justus REX est (id symbola monstrant)
Te Pietate reget, justitiaq; teget.

SILESIA.

Et tu casa sile, vulnusq; SILESIA conde!
Qui placat, qui te sanat Amator adest
Turba fugata redi, Dux te tuus advocat, Illum
(Ecce prait placidâ Mente) sequere, cole.

MORAVIA.

Rumpe moras MORAVUM, tibi, GENS celeberrima
Surge, veni, propera Iubila funde nova. (nexas
Ecce tuus, tuus, ecce tuus, ter MARCHIO felix,
Fortia Romulidum cum PATRE sceptrum gerit.
Hic flammam rapidam, paries quâ proximus ardet,
Extinguet madidâ, rore favoris hamâ.

HABSPVRGVM.

HABSPVRGVM, summum COMITIS Munimen a-
Fis nunc Armigeri, Mansio firma, Iovis (viti
Ergo præ Reliquis secure gaudia misce,
Vim cunctam vincis, perpetuoq; manes.

TYROLIS

TYROLIS.

Sis Tyro TYROLISOVANS COMITEMQ; sequere
Sponte tuum! discas, quæ docet acta, lubens,
Iustitiâ, Pietate, Fide, Bonitate, Favore,
Vive, Vire, flore, cresce, senesce solo.

VOTVM VNIVERSALE.
Floreat Et Regnet Dignissimus Induperator,
Nestoris Ac Numeret Dux Videatq; Sa-
cra.

FINIS.

Stadtbibliothek Chemnitz

A 145109 5

SLUB

Wir führen Wissen.

STADT
BIBLIOTHEK
CHEMNITZ

Handwritten text in Gothic script, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in Gothic script, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in Gothic script, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in Gothic script, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in Gothic script, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in Gothic script, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in Gothic script, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in Gothic script, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in Gothic script, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in Gothic script, likely bleed-through from the reverse side.